

УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ

ПРОЛЕТАРІ ВСІХ КРАЇВ, ЄДНАЙТЕ СЯ!

CORNER FRITCHARD AVE.
& MCGREGOR ST.

The Provincial
Library City.

UKRAINIAN LABOR NEWS

WINNIPEG, MANITOBA,
CANADA.

Виходить два рази на тиждень — в середу і суботу. — Published semi-weekly — on Wednesday and Saturday.

РІК V.

Ч. 61.

СЕРЕДА, 1. СЕРПНЯ 1923.

WINNIPEG, MAN.

WEDNESDAY, AUGUST 1st, 1923.

№ 61.

VOL. V.

СТРАЙК МАЙНЕРІВ В НОВІЙ СКОШІ ЗАКІНЧЕНИЙ.

СІДНЕЙ, Н. С., 29. липня. — Страйк майнерів в Кейп Бретоні є на укінченню. З початком тижня всі копальні будуть в русі і майже всі майнери будуть назад на своїх старих роботах.

Проти тих майнерів, що були активними в страйку, підносять з ріжних сторін численні звалення і їх розсилає тимчасова ексекютива 26. дистрикту "Юнайтед Майн Воркерс оф Америка".

В 76 випадках робітників прийнято назад до роботи на рекомендацію тимчасового президента дистрикту Беррета.

Страйк сталевих робітників продовжується.

Страйк сталевих робітників тягнеться далі.

Хоч льюкальї влади все ще заявляють, що не знають нічого про зарядження військової евакуації острова, то в протигу останніх 24 години кількості жовнів опустили Кейп Бретон.

ПЕРЕРВАЛИ ВОДОПРОВОДИ ДО СТАЛІВЕНЬ.

СІДНЕЙ, Н. С., 30. липня. — Тут довідаємося сьогодні, що обидва водопроводи з Сидней рівер і Гренд Лейк до сталіні "Брітш Емпайр Стіл Ко." знімали зривні бомбами.

В наслідок цього достава води до великої сталіні знімає цікавоту відтята і виторвалося грізне положення. Парові кити, які стадо потребують великої кількості води, мусять бути негайно застоповлені і шду фабрику замкнено.

Яку шкоду спричинить сталінь цей випадок, упевнитися тепер ще не можна.

АРЕШТОВАНИЯ РОБІТНИКА В ГЛЕЙС БЕЙ.

СІДНЕЙ, Н. С., 30. липня. — Провісійональна поліція арештувала вчера в Глейс Бей Джана Мек'Лада, відомого там як "Джека Голпера", за бунтівничі вислови. Арештований переведено на приказ прокуратора.

КОНСЕРВАТИСТИ ПОБІДИЛИ В ПРИНС ЕДВАРД АПЛЕНД.

ШАРЛОТТЕНАВН, П. Е. А., 27. липня. — Підчас провинційних виборів в четвер консерватисти віднесли велику перемогу, а ліберальне правителство Бела зістало цікавоту побите.

На всіх 30 посад консерватисти вибрали 26, а ліберали лише 4. Всі члени кабінету Бела провалялися.

(Після донесення кажуть, що один міністер здається буде вибраний.)

ЗАСУД ЕГИПТЯН ЗА УБИСТВО АНГЛІЙЦІВ.

В Каїро (в Египті) засуджено на смерть п'ятьох Египтян за убійство англійських урядників. Всього інших, що були винними в убійстві, засуджено на в'язницю від трох років до досмертної в'язниці.

Засуджені є молодими людьми і поповнили свій винок з патріотизму.

ПАРИЖ, 27. липня. — Вістка про загадочне зникнення провідника французьких комуністів д-ра Жоржа Леві, яку подала буржуазна преса, показана неправдивою.

ХАРЧЕВЕ ПОЛОЖЕННЯ В НІМЕЧИНІ ГРІЗНЕ.

БЕРЛІН, 27. липня. — Одним із найнебезпечніших ефектів упадку марки є збільшючийся нелад в харчевім положенню Берліна.

Гербата, кава, риж і інші продукти з теплих країв вже зникають з торговлиць, а також зауважується недостачу картофель.

Спис цін цього тижня виказує, що ціни на споживчі продукти підніслися о 71.000 разів як були пересічно перед війною.

800 І 900 ТИСЯЧ МАРОК ЗА ОДНОГО ДОЛЯРА.

НЮ ЙОРК, 26. липня. — На вісти, що німецькі пресмашини друкують дежно по два тріліони марок, на заграничній біржі німецька марка спала нині до 800 тисяч за американського долара.

БЕРЛІН, 27. липня. — Теперішня офіційна скаля німецької марки є 760 тисяч марок за долара, однак спекулянти давали нині за долара 900 тисяч марок.

БРИТАЙЦІ ПОДАВЛЯЮТЬ РОБІТНИЧІ ЗАВОРУШЕННЯ.

КОЛЬОНІЯ, 30. липня. — Бритійські війська подавлявали тут вчера робітничі заворушення, яке вибухло підчас антіфашистської демонстрації. Між військом а німецькими робітниками прийшло на вулицях до боротьби, в якій одного Німця ранено а трох арештовано.

Ревізія в домі одного з арештованих увінчалася знайденням 300 фунтів динаміту.

ДВОХ КОМУНІСТІВ УБИТО В ЗАВОРУШЕННІ.

БЕРЛІН, 30. липня. — Комунисти устроювали вчера по цілім краю демонстрації проти фашизму і правителства Кюна.

В місцевості Найруппін, недалеко Берліна, прийшло між робітниками а поліцією до боротьби, в якій одного комуніста убито а 9 ранено.

ФРАНЦУЗИ ЗАСУДИЛИ З НІМЦІВ НА СМЕРТЬ.

ДИССЕЛЬДОРФ, 29. липня. — Німецькі газети доносять, що французський війсний суд в Вердені засудив на смерть трох Німців, бувших поліцаїв в Ессені; за те, що вони оперували бездротним телеграфом в околиці Ессена. Іх обвинувачувано о шпіонажу.

Засудженими є: майор Цормак, лейтнант Келлер і лейтнант Кнуте.

БЕЛЬГІЙЦІ ВЗЯЛИ 40 НІМЕЦЬКИХ ЗАКЛАДНИКІВ.

ДУСБУРГ, 29. липня. — Доносять, що Бельгіійці арештували еще 40 Німців. Вони будуть примушені іхати на великих потягах як гарантія проти саботажа.

БЕЛЬГІЙЦІ ЗАНЯЛИ ГЕРВЕСТ-ДОРСТЕН.

КОЛЬОНІЯ, 29. липня. — "Кольонська Газета" доносить, що Бельгіійці заняли місто Гервест-Дорстен над рікою Липпе і поширили свою окупацію аж до Гольштенгазену.

На Радянській Білорусі, проголошено амністію для всіх учасників протирадянських виступів на Білорусі.

ПЕРЕГОВОРІ МІЖ МАЙНЕРАМИ І КОМПАНІЯМИ РОЗБИЛИСЯ.

ЕТЛЕНТІК СІТІ, Н. Дж., 28. липня. — Через відому опейрейторів антрацитового вугля признати догадання майнерської юні, вчера розбилися тут переговори між майнерами і власниками копалень в справі нового контракту.

Представники "Юнайтед Майн Воркерс оф Америка" заявили категорично, що заки будуть вестися далші переговори в справі плати і умов праці, компанії мусять перше признати повній майнерську юнію. На це вуглеві барони не згодилися і переговори зістали зривані.

Теперішній контракт між майнерами антрацитового вугля а компаніями кінчиться з днем 31. серпня. Коли переговори не відновляться, а на це нема вигляду, то від 1. вересня розпочнеться майнерський страйк.

ВІЛІАМ БЛІЗАРД ВИПШОВ НА ВОЛО.

ЛМСБУРГ, В. Ва., 27. липня. — Судія Шарп проголосив вчера увільнючий вирок для провідника майнерів Вільяма Близарда після того, як лави присяжних не могла прийти до згоди. Вислід останнього голосування лави присяжних був такий: 10 за увільненням, 2 за засудом. Всім за тим судія Шарп розв'язав лаву присяжних і проголосив увільнючий вирок.

Американські сенатори в дорозі до Рад. Републік.

БЕРЛІН, 26. липня. — Вчера прибули тут сенатори Едвін Ф. Лед з Норд Дакоти і Вільям Г. Кінг з Юти а конгресмен Джеймс А. Фрер з Вісконсини. З кінцем цього тижня вони відуть звідси через Варшаву до Москви.

Американці мають намір звідати крім Росії, також Україну, Грузію, Вірменію, Сибір і Приволжя.

Адміністрація Гардінга не визнає Росії.

ВАШІНГТОН, 22. липня. — Правителство Злучених Держав не змінить свого становища супроти Світської Росії, як довго при власті остане адміністрація президента Гардінга. Така заява міститься в листі державного секретара Гюаза до Самуїла Гомпера, президента Американської Федерації Праці, в яким він наводить причини, задля яких правителство Злучених Держав не може визнати світського правителства.

Муссоліні не дозволив соціалістам вихати до Англії.

РИМ, 24. липня. — Преміер Муссоліні відмовився дати дозвіл двом соціалістичним послам на вїзд до Англії. Він оправдує свою заборону тим, що соціалістичні послы використають своє становище, щоб виглосити промови, в яких "знеславлять Італію".

СТРАЙКОВІ ЗАВОРУШЕННЯ В ПОЛЬЩІ ПРОДОВЖАЮТЬСЯ.

ВАРШАВА, 22-го липня. — Страйкові заворушення в Польщі прибирають пораз грізнійший характер. В многих місцевостях прийшло до повонних кровавих заворушень.

Щоби здушити страйк, льюкальї влади переводять масові арештованія провідників страйку. Це викликало ще більше обурення серед страйкерів.

Щоби ратувати ситуацію, преміер Вітос вїхав на обїздку. Він виглосив між иншим промову в Тарнові, де стрів сильну опозицію.

Кабінет міністрів рішив на спеціальним засіданню проголосити війсний стан, наколи протягом кількох днів ситуація не поправиться.

ТКАЦЬКІ РОБІТНИКИ ВИГРАЛИ СТРАЙК.

ВАРШАВА, 23. липня. — Генеральний страйк ткацьких робітників скінчився повною перемогу страйкерів.

Після дводневної конференції між представниками ткацьких робітників і фабрикантів, яка відбувалася під особистим проведом міністра праці Даровського, прийшло між обома сторонами до угоди; фабриканти зобов'язали сповити головні догадання ткацьких робітників.

НАЗИВАЮТЬ МІНІСТРА УБІВНИКОМ.

ВАРШАВА, 27. липня. — Вчера розпочалася надзвичайна сесія сенату, скликана з приводу економічної кризи, яка зростає з кожним днем. До дуже бурливих сцен прийшло на засіданню бюджетової комісії. Сенатори лівіи остро критикували останню поїзку преміера Вітоса по краю, заявляючи, що він своїми промовами ще більше заколотив публічний спокій.

ЖЕНЩИНИ-РОБІТНИЦІ ВІННІПЕГУ! ПРИХОДІТЬ НА ВІДЧИТ!

В середу, 1. серпня п. р., о годині 8.30 вечером, заходом Відділу Секції Женин-Робітниць при Ст. У.Р.Д. відбудеться в Українськїм Робітничім Домі

МІСЯЧНІ ЗБОРИ ВІДДІЛУ Р.З.Т. В ВІННІПЕГУ.

Оцим повідомляється всіх членів відділу Р.З.Т. в Вінніпегу, що місячні збори відділу відбудуться в неділю 5. серпня п. р. о 8-ї годині вечером. Кожний член відділу Робітничого Запозомого Товариства повинець конечно явитися на збори, так як є дуже важні справи до полагодження. Товаришів, котрі хотять вписатися до Р.З.Т., радо вітаємо.

Заряд відділу Р.З.Т.

НОВИЙ БЛЯМАЖ ГАЛІЦЬКИХ УГОДОВЦІВ-ТРУДОВИКІВ.

ЛЬВІВ, 12. липня. — Польська і українська преса приносять вісти про вислання меморію до польського уряду і союму в Варшаві в справі деіталізації університету (тайного) у Львові. Меморіал носить назву петиції і зредагований в такому рабському тоні, що на другий день по оголошенню його в "Діал" — ця газета мусіла його віднекатися.

Меморіал укладав Вол. Децикевич, новий лідер трудовиків, а крім д-ра Володимира Охримовича, голови трудовицького "Народного Комітету", та других ватажків трудовиків, підписав цю петицію і голова клерикалів старій Олександр Барвінський.

Болгарія грозить видаленням членів делегації Р.Ч.Х.

СОФІЯ, 23. липня. — Болгарський міністер закордонних справ Русев обжаловує радянське правителство, що воно за посередництвом делегації Російського Червоного Хреста веде агітацію за заведенням радянського режіму в Болгарії.

Федеральна Рада Комісарів потвердила угоду в справі перезову імігрантів.

МОСКВА, 27. липня. — Федеральна Рада Комісарів потвердила угоду, заключену між радянським правителством і "Добровольчому Флоту" а заграничними корабельними-компаніями в справі перезову імігрантів до і з Радянської Федерації.

ЖЕНЩИНИ-РОБІТНИЦІ ВІННІПЕГУ! ПРИХОДІТЬ НА ВІДЧИТ!

В середу, 1. серпня п. р., о годині 8.30 вечером, заходом Відділу Секції Женин-Робітниць при Ст. У.Р.Д. відбудеться в Українськїм Робітничім Домі

ЖЕНЩИНИ-РОБІТНИЦІ ВІННІПЕГУ! ПРИХОДІТЬ НА ВІДЧИТ!

В середу, 1. серпня п. р., о годині 8.30 вечером, заходом Відділу Секції Женин-Робітниць при Ст. У.Р.Д. відбудеться в Українськїм Робітничім Домі

ЖЕНЩИНИ-РОБІТНИЦІ ВІННІПЕГУ! ПРИХОДІТЬ НА ВІДЧИТ!

В середу, 1. серпня п. р., о годині 8.30 вечером, заходом Відділу Секції Женин-Робітниць при Ст. У.Р.Д. відбудеться в Українськїм Робітничім Домі

ЖЕНЩИНИ-РОБІТНИЦІ ВІННІПЕГУ! ПРИХОДІТЬ НА ВІДЧИТ!

В середу, 1. серпня п. р., о годині 8.30 вечером, заходом Відділу Секції Женин-Робітниць при Ст. У.Р.Д. відбудеться в Українськїм Робітничім Домі

ЖЕНЩИНИ-РОБІТНИЦІ ВІННІПЕГУ! ПРИХОДІТЬ НА ВІДЧИТ!

В середу, 1. серпня п. р., о годині 8.30 вечером, заходом Відділу Секції Женин-Робітниць при Ст. У.Р.Д. відбудеться в Українськїм Робітничім Домі

КОМУНІСТИЧНА ПАРТІЯ В БОЛГАРІЇ ЗАБОРОНЕНА.

ЛОНДОН, 26. липня. — Віденський кореспондент лондонської робітничої газети "Деїли Гералд" доносить, що нове болгарське-правителство розпочало кампанію з метою цілковитого знищення радикалізму. Кампанія є звернена рівночасно проти комуністів і соціялістів.

Болгарія грозить видаленням членів делегації Р.Ч.Х.

СОФІЯ, 23. липня. — Болгарський міністер закордонних справ Русев обжаловує радянське правителство, що воно за посередництвом делегації Російського Червоного Хреста веде агітацію за заведенням радянського режіму в Болгарії.

Не розбирали справи Карелії.

ГАГА, 24. липня. — Міжнародний трибунал відмовився розбирати справу Карелії, заявляючи, що він не має права видавати рішень в спорі, в яким одна сторона є членом "Ліги Націй" а друга не є членом і не дає на це свого дозволу.

Туреччина проганяє російських контрреволюціонерів.

Турецькі влади в Константинополі повідомили перебуваючих там російських контрреволюціонерів, що вони сейчас мають опустити місто. Накोलі вони не зроблять цього добровільно, іх видалять з краю силою.

Російські емігранти в Константинополі зобов'язані передавати певної автономії для Карелії.

Російські емігранти в Константинополі зобов'язані передавати певної автономії для Карелії.

ПРОДУКЦІЯ ЗБИЖА В РАДЯНСЬКИХ РЕПУБЛІКАХ.

МОСКВА, 23. липня. — Урядовий звіт, опертий на статистичних даних з 7.000 сільських округів, виказує, що загальний збір збіжя в Радянських Републіках буде виносити в цим році около 54 мільонів тон, то є 14½ мільона тон більше, ніж минушого року.

Новий радянський посол Ординський в дорозі до Італії.

ЛОНДОН, 27. липня. — Делегата з Москви доносить, що новий радянський посол до Італії Ординський, який займає цей уряд на місці Воронського, вїхав вже з Москви і находиться в дорозі до Італії.

Ходять слухи, що Ординський урядється до Царгороду, щоби в імені Радянських Републік підписати угоду в справі Дарданелів, яка була заключена на мировій конференції в Лозанні.

Ходять слухи, що Ординський урядється до Царгороду, щоби в імені Радянських Републік підписати угоду в справі Дарданелів, яка була заключена на мировій конференції в Лозанні.

УВАГА! ПІКНІК ДІТОЧОЇ ШКОЛИ! ПОЗІР!

ЗАХОДОМ ВІДДІЛУ УКРАЇНСЬКОГО РОБІТНИЧОГО ДОМУ В ІСТ КИЛДОНАН

устроюється

В НЕДІЛЮ, 5. СЕРПНЯ В МОРС ПЛЕЙС

ДІТОЧІЙ ПІКНІК

Програма пікніку богата і всіх задовольте. Буфет з смачними перекусками і зимними напитками. — Розіграшка вартісних річей. — Для танцюючих спеціальна підлога. Першорядна музика. — При виконуванні спортові програми ученикам і ученицям Діточої Школи як також і гостям будуть роздані гарні нагороди.

Відділ У. Р. Д. в Іст Килдонан докладає всіх старань, щоби цей ПЕРШИЙ ПІКНІК ДІТОЧОЇ ШКОЛИ випав якнайліпше.

Тож приходіть всі і клячте своїх знайомих гарно забавитися на свіжім воздузі, а комітет з свого боку доложити всіх старань, щоби всіх гостей задовольте.

ЯК ІХАТИ: — Беріть "Морс Плейс" стрітку, котра іде Мейн стрітом і їдьте до місця де вона вертає назад, а там будуть товариші, котрі вкажуть вам дорогу на місце пікніку.

ВРАЗІ НЕПОГОДИ ЗАМІСТ ПІКНІКУ ВІБУДЕТЬСЯ ЗАБАВА В УКР. РОБ. ДОМІ В ІСТ КИЛДОНАН.

"UKRAINIAN LABOR NEWS"
 Published semi-weekly by the Ukrainian Labor News Ass'n
 Cor. Pritchard Ave. and McGregor St.,
 Winnipeg, Man.
 Subscription per year \$4.00
 Telephone: St. John 1465.

"УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ"
 газета для робочого люду — виходить два рази на тиждень.
 В СЕРЕДУ І СУБОТУ.
 Видає Створивши "Українських Робітничих Вістей".
 Передплата на рік \$4.00
 Адреса:
UKRAINIAN LABOR NEWS,
 Cor. Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man., Canada

НІМЕЦЩИНА НАПЕРЕДНІ ПЕРЕВОРОТУ.

Коли читати пресові донесення з кількох останніх днів про події і положення в Німеччині, то приходиться до заключення, що окупація Франції Рурщини доїде нинішній "демократичній" Німеччині кінця. Всі ознаки вказують на те, що в Німеччині треба сподіватися в кожному часі державного перевороту — з боку комуністів, або монархістів. І хоч монархісти є добре організовані і готуються до захоплення влади в свої руки, то протривати скорше можна сподіватися перевороту зі сторони комуністів, ніж зі сторони прихильників кайзера.

Найновіші телеграми приносять прямо розпучливі виступи про положення в Німеччині. Кореспонденти британських газет доносять, що харчова криза в тім країні гірша, ніж була за часів війни, коли Німеччина була заблокована альянтами. Німецьке населення терпить тепер гірше через брак поживи, ніж терпіло в 1918 р. Многим німецьким містам грозить голод і в наслідок того перебарвчується горожанська війна. Положення в Рурщині і інших частях Німеччини нагадує дні на початку листопада 1918 р. перед вибухом революції.

На днях вибухи вже великі голодні заворушення в Бреславі і Фрайфурті. І в одному і в другому місті убито по кілька осіб а по більше як сто ранено. Демонстрація в Фрайфурті була устроєна спільно всіма робітничими організаціями. На польську комуністичну, соціал-демократичну і професійні союзів вийшло на втілю міста 100.000 робітників. Однак телеграми подають, що це були комуністичні заворушення. З цього можна висновок, що комуністи мали контроль над демонстраційними робітничими масами.

Комуністи здобували також через більший вплив в професійних союзах. Недавно відбулися по цілій Німеччині вибори делегатів на конгрес металівців в Касселі — і комуністи вносили відносилі перемогу а соціал-демократи оставали в меншості. (Повного вислуду цих виборів пресові донесення ще не подали.) Металівці в Надренщині і Вестфалі переголосували двома третинами більшістю за вступленням до Червоного Інтернаціоналу Професійних Союзів в Москві.

В той час як комуністи здобували шораз більший вплив серед широких робітничих мас, німецька марка датище стрімголов в долину. Ще 25. липня за американського долара платили в Берліні 666.666 німецьких марок, а вже на другий день, 26. липня, в Нью Йорку треба було заплатити за американського долара — 800.000 марок. А 27. липня в Берліні долар урядово вартував 760.000 німецьких марок, а спекулянти давали за долар аж 900.000 марок.

Такий наглий спад німецької валюти веде нищівну Німеччину до неминучого упадку. Берлінська "Тагеблят" пише, що в місяці червня приходи Німеччини виносили лише два проценти від розходів. Кожен мука зайти з такою господаркою, кождому є ясним. Нічого не поможе тут те, що 60 великих прес-машин друкує денно по більше як два триліони марок. Це не поліпшує положення, аде ще його погіршує.

Коли Франція не захвела окупації Рурщини — а нема вигляду, щоби вона це зробила — то стає ясним, що нинішня Німеччина не встоїть. І так тяжке положення працюючого населення даїде до культурної точки, і як до того часу не вирине монархістична авантюра, можна напевно сподіватися державного перевороту зі сторони комуністів. Голод є великий пан і він заставити до всього.

Але теперішній оплаканий стан Німеччини бачуть також дуже добре монархісти — і вони хочуть використати догідне положення для себе. Крім давніших рїжних вістей про приготування німецьких фашистів і монархістів до державного перевороту, телеграми приносять на днях відомості про рух в місяцях засідання бундесраю Вільгельма Гогенцоллерна та його сина Фрідріха Вільгельма. Старий Гогенцоллерн живе в Доорні, молодий — на острові Вірінген; обі ці місцевості лежать в Голландії. До екскайзера Вільгельма завітав був на днях великий німецький капіталіст Гуго Стіннес, а також провідник німецьких націоналістів др. Гельферіх. Місце перебування екскайзера Доорні вважають тепер дієвним монархістичним центром інтриг. В додатку оба Гогенцоллерни можуть легко втикнути собі не лише шого забажати. Вони вже визнали зі своїх місяць "заслання" до інших місцевостей.

Та треба надіятися, що німецька робітничая класа не допустить до повтору монархії в Німеччині. Наколи-б монархісти піднесли голову і спробували винити державний переворот, то німецькі робітники, як і підчас замаху Каппа, всі як один стали би до боротьби з контрреволюцією. І виступ монархістів був би тоді сигналом до пролетарської революції в Німеччині. Коли-ж монархісти не відважаться на спробу винити переворот, то теперішнє тяжке положення німецької робітничої класи само заставити її захопити в свої руки. І тоді європейська і всесвітня буржуазія може бути дадена Пуанкаре, що він поміг комуністичній революції в Німеччині віднести перемогу.

ВІДКРИТТЯ ПАМ'ЯТНИКА ШЕВЧЕНКОВІ В КАНЕВІ.

Дня 1. липня ц. р. на могилі Тараса Шевченка в Каневі відбулося урочисте відкриття пам'ятника великому укр. поетові-революціонеру. На свято прибув представник ВУЦВК тов. С. Пилипенко і представники київського Губерніального Комітету К.П.(б.)У., Губерніального Губерніальної Комісії Комземам, Губерніальної Ради Професійних Спілок, а також григорівська та черкаська комісії комземам, всі робітники городищенської цукроварні, діти багатих київських шкіл, всі політичні та професійні організації міста Канева і величезне число селян. На могилі зібралось около 15 тисяч людей.

Тов. С. Пилипенко в своїй промові сказав:

"Українська буржуазія не хотіла поставити пам'ятника Тарасові Шевченкові, вона для своєї цілі перекручувала його класові гасла в гасла національні, і тільки ми представники робітників та селян поставили йому пам'ятник, бо тільки ми самі виконували його заповіти — його мрії про дітей бідноти, його сум за привиду тяжкого стану української жінок, який зрозуміли тільки ми: Ми здійснили його мрію про сеянство визволення його від визиску поміщиків. Тут біля могили Шевченка ма-

ють право стояти тільки робітники та селяне. Поміщикам, капіталістам та попам, про знищення яких мріяв завжди поет, тут місця нема. Хай живе Комуністична Партія і Радянська влада!"

Особливе враження на присутніх зробила промова Українця Галичанина, який у відкритій пам'ятник Шевченкові бачить відліку майбутнього визволення 4-ох мільйонів пригноблених Українців в Галичині. З промовою виступало також багато селян з сусідніх сіл. Свято закінчилось співами "Інтернаціоналу" та "Заповіту".

ЗА ПОЛЬСЬКУ АВТОНОМІЮ.

(Кореспонденція з Галичини.)

Настрій в Галичині. — Куди хто дивиться? — Трудовики опра-вдується. — "Вчений" Кривецький кривить душою. — Радикали бовтаються, як в полонці...

Перед кількома днями прибув я до Львова. Робить це місто пригноблює враження, немаче щось тяжке висить над ним. На шастя чи нещастя, ідучи з стації до міста, зустрічаю старого знайомого, попа К., що колись вчив мене в школі отченшій (і не навчив). Пізнав мене, зрадів. Він вже якоюсь високою рибкою в святоюрській катедрі, не то канонік, не то кришанин. (Не розумію на польських шаржах.)

— Шож чувати в Галичині? — питаю.
 — Го-го! Богато, пане до-бродію...
 — Хто на когю орієнтується? — допитую.
 — При прижурити очі, як би думав, потім бистро оглянувся і притишеним голосом сказав:

— Цілий край орієнтується на большевиків, а Львів — на Варшаву...
 — А святий Юр? — питаю усміхаючись.
 — Ми також на большевиків. Тільки ми одні в цілому Львові.

— Мені стало весело і я розсміявся.
 — Сміється? — трохи обурено, трохи здивовано запитав він. Ви не вірите? Даю вам слово чести священника. — Я до-даю торжественно, гордо і якоюсь тайнствено.
 — А хіба-ж ви не читали в "Ділі", які большевики страшні? — пробує попа. Та-ж україньську культуру нищать, наш наріччя пошевлюють...

— Піп махну рукою.
 — Пане добродію! — сказав. Я старий лис, свої зуби агриза на політику. Газети на це, щоби писати, а напір терпеливий, все видержать. Якби "Діло" не писало про нищення української культури і народу большевиками, то воно не будо би "Ділом", а "Землемо і Волею". І трудовицька партія не могла би бити покляну у Варшаві і Струтинській з Рудницьким та Бабієм були би без посади. Словом, причин багато на це писання, а власне не писання, тільки писання, "шлямазарство"...

— Я попросився з попом і здивований пішов даліше.
 Будучи в дальших днях на провінції, я дуже цікавився головним селянським рухом. Останній раз був в Галичині 1918 року і признаюся, тепер не пізнав наших селян. Далекодалеко пішли вперед. Звичайно село дититься на два табори: молодих і старших. На мого запитання, до яких партій хто належить, старший селянин відповів:

— Ота молодіж горнетесь до "Землі і Воли", а ми, старші — так собі. То до "Прогресиві", то ніде.
 І справді. Молоде покоління чимраз ширше захоплюється соціалістичною ідеєю і чимало працуде над собою.

Цікаво однак, що по селах майже нема знаку з радикалів. Впроді існують ще денедо "Січ", але вони під впливом соціалдемократичної і комуністичної партій. Намагання кількох радикалів-інтелігентів воскресити передвинний січовий рух не здійснив ся. Вони забули, що життя не стоїть на одному місці і що міняються часи, міняються й люди. Довоєнна радикальна робота вмерла і воскресити трупа не можна вже ніколи.

— Питаю я інтелігентів-патріотів, що вони думають про Петрушевчину. Мало не висміяли мене.
 — Ми вже й забули про не-го!... — кажуть. Десь їздив у Відні на дерев'яному конику,

щої мети не досягнули, аж добудалися вкїнци до ухвали ради амбасадорів з 14. марта 1923.

Цей клуч і постулат нам потрібний як ангідутом проти легководушого самодурства і безсовісної демагогії, бо за-певнювали-все нас, що на пер-шого або на п'ятнадцятого найближчого місяця приїде до Львова антанта і віддасть всю владу в наші руки... Тепер кажуть нам вірити, що в найближшій часі напевно вибухне війна з большевиками, що большевики напевно побідять Поляків і всю владу в Східній Галичині віддадуть цілком певно в руки українських буржуїв, яких большевики звичайно ставлять "під стіну". Може бути, що це пророчтво сповниться, але будувати шшу політику нашої партії на тім пророчстві було би шонайменше легководушим.

Ми мусимо домагатися повної і одностійної автономії, бо Поляки хочуть накинати "воєвільську" автономію і ми мусимо проти цього протестувати.

З усіх тих причин, ми неможемо зрїкатися національно-територіальної автономії, хоч знаємо про те, що цей клуч не є популярний, та коли він для нашої народної справи неабсолютно потрібний, то ми неможемо його зрїкатися, лише мусимо зробити його популярним, хочби через це ми самі мусили стати менше популярними...

Уривки з цієї неширої сповіді української дрібнобуржуазії, кидають темне світло на днину "політиканство" тих українських "провідників", які ще й сьогодні бавляться цим забаванком у Відні та Берліні. Але "трудовики" хоч ширше висловити на верх обличчя і брехливість та демагогію "уряду" Петрушевчина. Щоб вдержатися він запевняє про приїзд антанти до Львова, а тепер, повернувшись в другий бік, запевняє про здобуття Галичини большевиками. Але галицькі "трудовики" мають кращий нюх і чууть письмом носом. Тому скоріше лишнуть до Варшави, бо знають, що "большевики дають буржуїям під стіну". І хоч не заперечують можливість здобуття червоною Галичиною, всетаки — подальше від них, а поблише польських панів. Що-ж? Помагай бі!

Істнує у Львові мала нужда, або "неендза", як загалом говорять укр. студенти. Це "вчений" Іван Кривецький. По правді сказати нікому невидомо чому "Діло" іменувало його "вченим". (Може бачути якийсь людина бита в своїй спеціальності, позитим безрадний стовп, обмежений, нежиттєвий. Як був на Україні голод, оцей самий Кривецький, що самий втік з України від голоду і примостився у Львові, задаючи смачні обіді, лисав статті, у яких зивав не помагати голодуючим, бо тільки цим знищиться большевизм. Тепер Кривецький знов починає кривити душою. Поважбував преріжкою і сміття з Радянських Республік — "по методу Винниченка і Шанювала і друкує це в "Ділі". Але галицькі трудові маси вже так добре ознайомлені з вигукми патріотів, що зовсім не роблять собі з них нічого і в безсоромній брехні не вірять.

Радикальня "партія" бідна. З кожним днем вона тратить останки своїх членів. Недавно, зорієнтувавшись, що селянські маси стають на соціалістичну п'ятформу, радикальний "Громадський Голос" помістив статтю, в якій запевняє, що "радикали хотять також робітничо-селянської влади, тільки, щоб в ній активну участь брали й інтелігенти".

Розуміється, що інакше написати не могли, бо ціла партія, це горстка інтелігентів. Впроді ця інтелігенція просто відкресла агента Петрушевчина, свого співпартійника Дра Назарука за його "конзульство" в Канаді та обдирання робітництва. В останніх часах, щоб ратувати ситуацію, починає в "Гром. Голосі" викрикувати по парубочий шпаволівський есер Карло Кoberський, звичайно проти Радян-

В обняттях стихії.

Нова німецька фінансово-економічна катастрофа має форми чисто стихійного нещастя. Ще не так давно, про подібне явище в такій країні, як Німеччина, годі було думати. І власні фінансісти, теоретики і практики, ще рік тому назад з згідною усмішкою доказували, що різкий упадок валют в Радянських Республіках є неминучими наслідками невмілого господарства большевиків, банкрутством соціалізму і т. д. Але влада Німеччини, зосереджена в руках представників політичних груп, якраз зацікавлених в збереженню буржуазного капіталістичного устрою, і всетаки дезорганізація господарського життя країни, і її фінансів, — доконується з катастрофічною бистротою.

На нещастя, Німеччина, завдяки окупації Рурської області, та іншим "благам" версальського мира, попала в умовини малошю інакшій, як Радянські Республіки в період інтервенції та громадянської війни. Маленке порівняння потвердять це. Все в жовтні 1917 року карбованець вступив до одної шестої або наїть одної сестої його нормальної вартості. Після тривалої 3-річної громадянської війни радянський карбованець весною 1921 року представляв вже тільки одну Десититисичну частку своєї вартості. Але після цього наступив голод, що визвав дальший упадок карбованця. І загалом, під впливом всіх цих умовин, в порівнянню з якими невмілі досвідці мають зовсім другорядне значення, карбованець зберіг ледво 5-ти мільйонну долю своєї вартості. Зараз він починає знову підніматися в гору, хоч дуже повільно і обережно.

Перехожичи до Німеччини, ми твердимо, що на протязі імперіалістичної війни німецька марка впала всего на 50% своєї нормальної вартості. Весною 1921 року, як радянський карбованець зберіг тільки 20 тисячну долю своєї вартості, нім. марка ще зберігала 14—15-ту частку нормальної вартості. Після цього марка на протязі якогось часу продовжала падати порівнюючи повільним темпом, доки не наступили острі події — енергійні виступи Франції. Вони й довели марку до її теперішнього стану, що впала цілком конкуруючих з радянською валютою — австрійської корони і польської марки. В останніх днях валютної паніки марка доходила до 85-тисячної своєї норми. Приїде ще декілька потрясень і німецька марка стане, як-що не рівною, то хоч дуже близькою радянському карбованцеві.

Радянська влада, захвативши в свої руки управління величезними землями, застала наліваруїноване господарство підчас імперіалістичної війни. Окружена з роки з усіх боків ворогами, до того бальнокадована Європою, вона тяжко боролася так на господарському як і на воєнному фронті. Перш усього, не маючи найфінансового доступу до промишлових європейських країн, радянська влада була примушена виробляти, хочби кустарним способом, всі необхідні прилади й средства. Знищені підчас громадянської війни і інтервенції фабрики враз з машинами, не дозволяли розвинути промисл, а навпаки, він впавав. Щоб хоч трохи ратувати населення, були видані маси паперових грошевих знаків, які все падали і все появлялися нові. Але ці величезні суми не мали ніякого значення за кордоном. Сьогодні в Радянських Республіках приходить до фінансової рівноваги, і чим швидше буде відбудоване народне господарство, тим бистрійше радянський карбованець підніметься в гору. Зараз він все ще скаче, але немає вже тих гігантських скоків, що були перед двома роками.

Причини скоків в валюті, як зараз в Німеччині, пояснюються дезорганізацією і руйнуванням норм господарського життя і нестримний упадок валют в одне місце — безшабашній спекуляції, яка перевертає самий рух валют в верх і в низ, в жерело бистрого збогачення за рахунок трудових мас. За рахунок праці робітничих мас збогачуються різного рода спекулянти, починаючи біржевим грачем і кінчаючи купцем та фабрикантом. З того часу, як почався катастрофічний упадок валют, всі охочі і неохочі спекулянти навчилися різкими способами "асекуруватися" від страт, звязаних з упадком марки. За це робітничові, з кожним новим скоком в долину німецької марки, дувуються рамки його мінімуму екзистенції. Останні упадки марки показалися для працюючих мас тим більше жахливим ударом, чим більше узрабоними проти цих упадків оказалися промисловці і купці.

Дійсно, до цього часу Німеччина не знала такого, можна сказати, механічного швидкого прирощення цін на всі без виключення товари до цін світового ринку, яке намічаємо зараз. Ціни піднімаються в Німеччині вже не тижнями, не днями навіть, а годинами. Нпрм: хліб в 10-й годині коштує 1.000 марок, в 12-й годині тогож дня 3.000 м.

І ось чому положення робітничої класи, її бистро падаюча скаля винагород за тяжку працю паде швидко в долину і піднімає небувалу тривогу не тільки серед робітників, але і в урядових колах. Бо Німеччина — море робітничих мас.

Тоді, як фабрикант, експортер, купець, крамничник і т. д. всі свої розрахунки будують на твердій базі, в доларах, швайцарських франках і фунтах штерлінгів, творці шпінностей — робітники, складаючі враз з своїми родинами дев'ять десятків цілого населення, все більше і більше падають в безодню нужди, голоду і терпіння.

Становище Німеччини — з критичного, робиться катастрофічним. Вона — не радянські республіки з своїми сиринцями і колосальними просторами найурожайнішої в Європі землі, Німеччина — фабрика. А голодні не можуть працювати і не можуть істи зрелищні машини.

І ця катастрофа колись грізною Німеччині, є неминуучою стихією. Годі пророкувати, до чого доведе вона, але не тяжко найти рятуюч від цього глибокого, зариненого зла, дрібнобуржуазний німецький уряд, хоч як ненавидить соціалістичну свою провінцію Саксонію, все-ж таки терпеливо чекає і сподїється з розвитком. Як що поведеться саксонський досвід, берлінський уряд буде примушений уступити по волі, чи неволі. Але зараз, катастрофічний стан Німеччини стає пригнітним ґрунтом головної до монархістичної агітації.

І дивуватися, що одна з найбагатших промислових держав Європи Німеччина, не заблокована, опинилася над економічною пропастью, в обняттях стихії — не доводитись. Тимбільше не доводитись дивуватися розрубованій війнами Радянській Спільні, яка без чужої помічі, власними силами, піднісється.

Ось Польща! Її піддержку цїлий буржуазний світ, якому дуже залежить в істнування цієї барикади Європи перед радянськими революційними республіками, — все-ж таки положення її країно незвідно. Повна економічна руїна, повний фінансовий крах, не дивлячись на кінець приділення багатой в землі продуктів Східної Галичини, Шлеска, і всі позички Франції, Англії і Америки. Невмолима стихія, як червяк, точить.

Дн. Юрчук.

Земк М.

МАРКОВА НАУКА УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ.

Український пролетаріат чи не найбільшій в Європі на соціалістичну літературу. Що правда, є і в нас кілька брошур, а то й книжок, про капіталізм та соціалізм, про класову боротьбу, про завдання робітництва, то що. Та тільки годі виробити собі з них справжній соціалістичний світогляд. А про наукове поглиблення його нема що й казати. Всі ті брошури та книжки складалися або перекладалися без жадної системи. Або ними малося на увазі задовольнити лише певні потреби дня, біжучої агітації та пропаганди, або писалися — і тому, що автори чи перекладачів чомусь хотілося дати нам книжку на ту чи іншу тему. А коли й закладався якийсь виваженіший, що мало на меті працювати систематично, то через брак коштів спинало здебільшого свою роботу, щойно її розпочали. Навіть Радянська Україна дала нам з цього боку не багато. Воно й не диво: люта й горячкова боротьба з визискувачами робочого народу вимагала досі перш за все суто-політичної, агітаційної літератури, і не давала ані часу, ані змоги писати, перекладати й друкувати (та й читати) поважні наукові книжки. Отож виходило й виходить так, що скоро український робітник хоче освідомити собі своє класове становище, або поглибити та поширити вже здобуту класову свідомість, розібратися в тому, що діється навколо нього в громадському житті та висвітлити собі своє завдання в сучасній боротьбі ріжних суспільних сил, — мусить він шукати собі поради в книжках, писаних чужою мовою. На придніпринській Україні, у російською мовою, в Галичині — польською, на Буковині — німецькою, на Прикарпатській Україні — мадярською або тепер чеською, в Америці і Канаді — англійською. Але владіся до чужомовної книжки може лише той робітник, що знає ці чужі мови. А таких у нас хоча й чимало, та не всі. А крім того, щоб читати справжні наукові книжки чужою мовою, щоб вчитися з них, треба що чужу мову вже добре знати. А таких робітників у нас вже обмаль, ба й дуже мало. Та не втім тільки ліхо. Той порівнюючи невеликий круг робітників, що може здобувати соціалістичну свідомість, вчитися Марксової науки чужою мовою, опиняється немовби в управілеваному становищі супроти інших робітників, супроти решти своїх класових товаришів, що їм не пощастило вивчити цієї чужої мови. А що ця чужа мова буда (та й досі є) в очах широких народних мас "панською" мовою, то таке відірвання освічених робітників від тих, що говорять "по мужицькому", або інокладиченю мовою, відчувається ще дуже. Почуття погорди, висістости у одних, образи, пониження у других, — почуття, так старанно, дилектантним отруйним буржуазним ладом та його "вихованням", — замість знати — закорнюватися, хоч здебільшого й цілком невідомо. Так серед одного робітництва "постала немовби своя власна "духова аристократія". Робітничка класа замість уодностайнюватися, зміцнюватися, об'єднуватися — ослаблюється, і коли не розпадається, то не об'єднується так міцно, як цього було треба. Що правда, честолюбних освічених робітників, що вміють говорити "панською" чи "місьською" мовою, де далі зростає. Та тільки число робітників, що говорять "по мужицькому" або "по сільському", зростає ще швидше. Бо чим більше розвивається промисловість, тим більше число робітників висмоктується з села. І це не тільки за капіталістичного ладу, але й за соціалістичного, особливо в хліборобських країнах. Ці широкі лави робітництва, що раз-у-раз насувають з села до міста, взагалі не легко втягнути в організований пролетарський

рух. А ще тяжше по тих країнах, де між самим пролетаріатом існують згадані мовні ріжніці. Що вже казати про сільський пролетаріат — робітництво фільварків (на Придніпринській Україні — куркулярських господарств), цукроварень, то що? Про міський організаційний духовий зв'язок між ним і міським пролетаріатом? Язикові ріжніці даються тут ще більше в знаки. Ще гірше стоїть справа з впливом міського робітництва на свого сільського союзника — на незалежне селянство. А ще ж треба перетягнути на свій бік і середнє селянство (так звані середняки), показати йому, переконати його, що перемога пролетаріату не тільки не пошкодить йому, але й навпаки, поліпшить його становище. Звичайно, треба переконувати перш за все ділом. Але коли слово без діла, мовляв, мертво є, то й діло без слова, без просвіти, без освіти, без агітації, іде значно тяжше. А як це слово пустити в село, коли селянин його не розуміє, або коли й розуміє потроха, то, коли воно "по панському" прибрано, ставиться до нього недовірливо? Коли це слово не промовляє йому до серця? Коли він почуває, що міське робітництво рідниться від нього не тільки тим, що працює коло іншої справи, але й тим, що навіть зверхнє духове обличчя його зовсім іншає, як у селянина? Та й в міськом робітничку, що говорить іншою мовою, мимовільно виробляється якась особлива нехтіть до мужицького села, ще більше зростає вироблене міським життям невміння близько перенестися болями та інтересами своїх сільських товаришів та союзників. Не диво, що в ту-штару, що існує між одною частиною пролетаріату й другою, а особливо між міським пролетаріатом і сільським, між пролетаріатом і незалежним селянством та середняцтвом, що в цю шпину, намагаються загнати класні ріжні вороги трудящого народу. Колоти силу працюючих мас саме там, де вже трохи колючиться — та це ж найвідчайніша діяльність робота. І збігаються на цю Кайнову роботу, заходжуються коло неї всякого гатунку петлюрівці та петрушевичівці з одного боку, ріжного сорта сменовеховці*, — висехлопачі та інша буржуазна шата — з другого. Звичайно, серед самого пролетаріату ім повинні бути важко, але чим далі від пролетаріату, тим легша їм робота. Наші "рідні" націоналісти сунуть на село, російські, польські, то що, улаються до краще ситуваних шарів робітництва, до урядництва, до так званої "інтелігенції". Певно, на Радянській Україні у всіх цих панків руки за короткі, а проте й тут їхня шаштільва робота дається в очі. Граючи на "високих" національних почуттях, — іде-ж найлегше найкувати одну частину пролетаріату на другу, місто на село і навпаки. А ворожнеча серед самих працюючих — паратунок для визискувачів.

Отже, знищити національну або язикову шпину в таборі самого робітництва даної країни — це одно з найперших завдань свідомого пролетаріату. Тільки тоді зможе воно міцно організуватися в одинці, уодностайню, могутню класу і раз на все приєднати до себе споріднені з ним верстви трудящої людности.

На Радянській Україні під час завзятої революційної боротьби з буржуазією та поміщиками всіх працюючих єдиною однією аснєю бажання — скинути зневажене ярмо визиску. Тепер ярмо скинено. Настав час творчої праці. А в праці далеко в більший мірний в боротьбі, крім спільних бажань, треба й спільної мови. І не даром керівник цілого пролетаріату Союзних Радян-

ських Республік — Комуністична Партія — два головних, тісно між собою зв'язаних питання висунула на своїй останній XII з'їзді: про зближення ("смічку") з селянством і національні питання. Щоб зробити владу працюючих неопозитною, пролетаріат мусить зміцнити свій союз з селянством. А зробити це він може двома шляхами: 1) об'єднати міське господарство і сільське в одну цілість, себто перш за все за хліб дати селянинові дешеві і добрі вироби промисловости, 2) об'єднати місто й село під своїм духовим

провідом. А в бувших поневоленних країнах (колишній Росії) це значить об'єднати перш за все язиково з більшістю працюючих. Завдання творчої будівничої роботи показали, що цим шляхом мусимо піти, щоб прийти до об'єднання робочих мас даної країни в одну класу, в одну сімю, до приєднання до себе селянства. Об'єднаний, уодностайнений в межах країни пролетаріат становитиме тверде, міцне звено в ланцусі міжнародної робітничої солідарности.

(Дальше буде.)

Прислухаючись до опрокинення неправди, яка "закалася" в другій частині дописи "К.Ф.", себто в описі моєї дебати з Назаруком, зваяжую наперед, що цитати подані з моєї промови є неповні, в кількох місцях перекручені відповідно до бажання автора, а в додвох і писані без жадного ладу, а навіть в формі крайньої шутбачайки, — в той час як промова Назарука тревала коротше від моєї, бо годину і 20 минут, подана не тільки обробленою, але і доповненою. (Це є ще один доказ більше, що допис з Венкувер в "К.Ф.", підписану "М-нак" — написав сам Назарук. — Примітка Редакції.)

Я вже помину те, що такою "безсторонністю" автор дописи зробив мені кривду, тому, що я значю "чесність" українських буржуазних інтелігентів, признаюсь, що ненадійся нічого кращого.

Однак автор дописи коли вже не шанє большевицької тай своєї честі, повинен бодай взяти під розвагу, що такою "безсторонністю" та нахальною подоптанієм журналістичної етики, він робить великий злочин перед тими читачами "К.Ф.", які не дійшовши ще до розуміння "чесности" української інтелігенції тину автора, можуть прийняти кожде його слово за добру монету.

Видко однак, що в автора старє зауїтське гасло: "Ціль оправдує средства" — стоїть вище всякої честности.

Зараз я не буду наводити повного змісту своєї промови, а огранічуся на разі на скоректорванню тих цитат, які автор не подав правильно і тих, які подав в скороченому, щоби умисно затемнити висказані мною думки і твердження перед читачами "К.Ф."

Першим неправдливим і неповним є поданий цитат з моєї промови в тім місці, де приписується мені такі слова:

"Інтелігенцію виховали в людокайській дусі супроти Австрії, потому та Австрія ршала їх і замкала, а інтелігенція далі кричала, аби її боронити, кажучи народови, що упадок Австрії, це упадок України".

Натомість я сказав так:

"Інтелігенція наша в більшості, головню з табору нацдем, партії, а в останніх роках доведеного і в воєнний час з радикальної партії, а навіть і з соц-дем., як прим. Вітик — всецїло пішла на услуги "націшого" царя. І навіть в той час, коли австрійські офіцери розстріляли та вивішали до 20 тисяч наших селян, аби оправдати свій відступ перед царської армією (що потвердив сам Назарук), — зі сторони тих інтелігенцій, що буда згуртована в "Загальний Віденський (?) Українській Рад", не тільки що не чути було слова протесту проти страшного масового терору, але видавали і дальше відозви, в яких переконувано народ, що упадок Австрії це упадок України, і людокайська політика та злобопитні управлінь дальше аж до часу розбиття Австрії. Рівнож вказував я на те, що австрійство смерділо від більшости української інтелігенції в Канаді та Злучених Державах, яка під руководством С. Демидчука, представника Віденської Ради, провадила таку політику аж

як навіть закладала які організації в старім краю, то робила це на те, аби мала де приміститися і тягнути зиски".

Думаю, що на виглошення такої заяви потрібно найбільше пів минути.

Отже "безсторонний" автор решту моєї промови, яка тревала 25 минут, уважав за відповідне сконфіскувати.

Тому власне, що зайшла та нахальна конфіскація моєї промови, яка перевищала "подвиги" австрійських та царських цензорів, вважаю, що маю повне моральне право відповісти на промову Назарука при помочі пера. Отже приступаю по порядку.

Каже Назарук: "Ваш провідник думає, що причина, початок і кінець усього зла в інтелігенції, в виспій верстві взагалі. А я вправді не замкаю очей на блуду тої виспій верстви, але причини нещастя і незоді розкладаю на гору і на долину. І то розкладаю не лише тепер, але і у минуванні".

На першій, поряд здавалося, що сказано не зад. Коли ж вдуматися в вислів Назарука, то не можна не додати, що там закондубилась маленька закардочка, яка після розкандублення показує, що цей вислів абсолютно не рідниться нічим від вислову буржуазних реформістів. Ось приміри:

Наколи капіталісти якоїсь країни виключать віну в обороті своїх інтересів з капіталістами другої країни і отбрюють її, тоді кажуть, що винні робітники, тому, що проявили мало патріотизму; і стараються всі тягари війни звалити на робітничу класу, називають це патріотизмом. Робітники називають це злодіством, а буржуазні реформісти типу Назарука називають це виною верхів і низів.

Наколи в якій країні або в поодинокі підприємствах відбухє страйк за підвижкою платні, тоді капіталісти кажуть, що робітники самі винні, тому що не працюють "широко", за мало продукують, отже капіталісти мають мало доходів і не можуть більше платити. І в мові капіталістів це називається піднесенням "народного" богаства, а в мові робітників це називається очевидним рабунком. А буржуазні реформісти типу Назарука називають це виною верхів і низів.

Наколи фабриканти наминають робітників і платять їм таку платню, що не вистарчає на нужденне життя, чим кидують їх в обняття профітучії, тоді капіталісти кажуть, що це вина батьків, які не вміють виховувати своїх дітей. І це в мові капіталістів називається "некультурністю" робітників. А в мові робітників це називається підлим гіпокрітизмом. А після мови Назарука це називається виною верхів і низів.

Коли українські князі і бояри самі закликали на Україну Турків і Татарів до помочі одні проти другого, так мовою Назарука це називається виною верхів і низів.

Коли гетьмани і козацькі старшини одні під другим підкопували яму, запобігаючи тифком-нишком ласки то у польської шляхти, — то у московських царів, так після Назарука цему винні верхи і низи.

За те, що Центральна Рада закликала німецьку армію на Україну, яка потім саму її розігнала, так після Назарука цему винні верхи і низи.

За те, що Петлюра йшов з П'ясуаским на Київ, після Назарука винні верхи і низи.

За те, що Галицьку армію віддаво Денікінові, винні також верхи і низи.

За те, що Назарук разом з Петрушевичем "правительством" благали у капіталістичного антанті спасення для України, значю дуже добре, як "спасла" антанта Ірландію, Німеччину та цілий ряд народів в кольоніях Англії та Франції, і дістали дулю, за це також винні верхи і низи.

За те, що Стечишин та Крат робили доноси на робітничі дїточі школи, винні також верхи і низи.

І багато можна би навести

штучно високо держити ціну на фабричні вироби та одночасно штучно понижувати ціну на плоди селянського господарства. Через ріжні гіпотези й ліхву, через монополі середних транспорту та через лихварів — посередників забирає значну частину з доходів його праці. В наслідок того пролетаріат і селянство мають перед собою спільного ворога що й творить реальну підставу для спілки тих двох клас.

І зараз стає перед-нами питання: як можна погодити тактику співдіявання з трудовим селянством, з диктатурою пролетаріату? Передоїм повинні ми означити, що в наслідок окремішности селянського способу продукції, в наслідок того факту, що по необхідности селяне живуть розсіпні по більших просторах, що більшу частину своєї продукції епоживають вони для власних потреб, та через те — вони не так тісно зв'язані з цілістю народного господарства, як буржуазія або пролетаріат. Їхній спосіб продукції робить їх нездібними до організації на велику скалю, яка є необхідна пролетаріату поставити соціаль-патріоти до послуг буржуазії. Тому революційний пролетаріат мусить шукати спільників в непролетарському таборі.

З-ріжних непролетарських класів вступає на першій плані як спільник трудове селянство й передоїм тому, що воно не є визискувачою класом. Незаможний і середній селянин вправді посідає маєток, але цей маєток в його руках не є капіталом, бо не визискує він через його робітничку. Його засоби продукції (земля) служать для природної підстави зжитковання його власної робочої сили, а не яко засіб для визиску чужої праці.

Тим самим і визначається межа, на якій свої селянство можемо ми рахувати як на спільників, а саме на ті слои, які не являються визискувачами, то є не вживають постійно чужої робочої сили.

З другого боку селянська класа може бути спільником тому, що її так само визискує капітал. Та цей визиск відбувається не безпосередню як у робітничку, тільки посередню, а саме таким чином, що стретованний фінансовий капітал примірів "вини" верхів і низів, однак думаю, що на цей раз вистарчить.

Дивна дїячка у Назарука, дуже дивна; подібна вона до той ліси, в якій співають:

"На городі бузина,
А в Києві дядько,
За том тебе подлюбила,
Що на нозі престень".

Товариші! Відновляйте перекладку на "Українські Робітничі Вісті".

Не забувайте також про просовий фонд однієї української робітничої газети в Канаді!

E. Vapla.

КЛІЧ РОБІТНИЧО-СЕЛЯНСЬКОГО УРАДУ.

Новий кліч робітничо-селянського уряду є найважнішим вислідом засідання Поширеного Виконавчого Комітету Комінтерна. Потреба поширення підстави нашого руху випливає з теперішнього оформлення міжнародного положення. Буржуазія багато навчилася з самого факту існування Радянських Республік. Вона не зробить ще раз тих самих помилок, які зробила вона була-підчас повстання російського радянського уряду, та які повторила вона при повстанні угорської Радянської Республіки. Вона не дозволить себе ще раз зашкодити. Стремління до влади й здібність пролетаріату до політичного проводу не вистарять вона ще раз на глум якоїсь дитинячої й неможливої. Ми мусимо з тим рахуватися, що кожній новій спробі захоплення влади противити буржуазія найбільше рішучий й завзятий опір.

При таких умовах промисловий й сільсько-господарський пролетаріат не є настільки сильний, щоби сам він міг повалити буржуазію а тодім більше, що певну частину пролетаріату поставлять соціаль-патріоти до послуг буржуазії. Тому революційний пролетаріат мусить шукати спільників в непролетарському таборі.

З-ріжних непролетарських класів вступає на першій плані як спільник трудове селянство й передоїм тому, що воно не є визискувачою класом. Незаможний і середній селянин вправді посідає маєток, але цей маєток в його руках не є капіталом, бо не визискує він через його робітничку. Його засоби продукції (земля) служать для природної підстави зжитковання його власної робочої сили, а не яко засіб для визиску чужої праці.

Тим самим і визначається межа, на якій свої селянство можемо ми рахувати як на спільників, а саме на ті слои, які не являються визискувачами, то є не вживають постійно чужої робочої сили.

З другого боку селянська класа може бути спільником тому, що її так само визискує капітал. Та цей визиск відбувається не безпосередню як у робітничку, тільки посередню, а саме таким чином, що стретованний фінансовий капітал примірів "вини" верхів і низів, однак думаю, що на цей раз вистарчить.

Дивна дїячка у Назарука, дуже дивна; подібна вона до той ліси, в якій співають:

"На городі бузина,
А в Києві дядько,
За том тебе подлюбила,
Що на нозі престень".

Товариші! Відновляйте перекладку на "Українські Робітничі Вісті".

Не забувайте також про просовий фонд однієї української робітничої газети в Канаді!

E. Vapla.

В СВИДО- НАША МОСТІ СИЛА!

НОВА ЦІННА КНИЖКА!

Ми дістали з Європи дуже цінну книжку для кожного свідомого українського робітника і фермера, написану А. Богдановим, п. н.

Початковий Курс Політичної Економії

(В ПИТАННЯХ І ВІДПОВІДЯХ)

Є це перша того рода книжка в українській мові. Книжка має 127 сторін дрібного друку в самих питаннях і відповідях. Неодін робітник, що читав вже матеріали про політичну економію з інших книжок і не міг всего зрозуміти, має тепер спромому вирізнати незрозуміле, бо в цій книжці є 300 ріжних питань в обсягу політичної економії і довші або коротші відповіді на них.

ЦІНА КНИЖКИ 50 ЦЕНТІВ.

Замовлення і гроші посилайте на адресу:

UKRAINIAN LABOR NEWS
COR. FRITCHARD & McGREGOR STS.,
WINNIPEG, — — MANITOBA, — — CANADA.

